

ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК (бројчано) 821.111(73)-2.09 O'Neill E.(043.3)

821.111(73)-2.09 Shepard S.(043.3)

Web адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:
<http://www.filum.kg.ac.rs>

СТРУЧНОМ ВЕЉУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. _____ Закона о високом образовању и чл. _____ Статута
Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације: **Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина**

О'Нила и Сема Шепарда

Научна област УДК (текст): **Англоамеричка књижевност – Драма**

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Др Радмила Настић, редовни професор - ментор

Комисија:

1. Др Биљана Влашковић Илић, доцент, ужа научна област: *Енглеска књижевност и култура*, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, председник Комисије;
2. Др Томислав Павловић, ванредни професор, ужа научна област: *Енглеска књижевност и култура*, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, члан Комисије;
3. Др Весна Братић, доцент, ужа научна област: *Англистика*, Филолошки факултет, Универзитет Црне Горе, члан Комисије.

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи):

Докторска дисертација се бави компаративном анализом драмских опуса Јуџина О'Нила и Сема Шепарда, при чему се, у контексту своје интердисциплинарне тематике, ослања на књижевнотеоријске, антрополошке, психоаналитичке, историографске и филозофске изворе. Тематске паралеле између двојице аутора указују на универзални дискурс деперсонализујућег утицаја популарних амблема америчке културе на ликове њихових драма. Анализом структуралних и идејних супротности њихових приступа, кандидат образлаже реципрочитет између постмодернистичке демистификације традиционалних аксиома трагедије и наглашавања надмоћи идеологије у односу на ликове као метафору америчког друштва. Резултати истраживања упућују на могуће нове перспективе тумачења О'Ниловог и Шепардовога опуса које се крећу изван матрица строго књижевнотеоријских студија.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: **Ђуран Никола**

Назив завршеног факултета: **Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу**

Одсек, група, смер: **Одсек за филологију, Енглески језик и књижевност**

Година дипломирања: **2010.**

Назив магистарског рада, односно докторског студијског програма: **Докторске студије из књижевности**

Научно подручје: **Филолошке науке**

Година одбране: -

Факултет и место: **Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу**

Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника): **20**

Радови објављени у научним часописима

1. **Никола Ђуран**, „Мртви клоновни иза катастрофе у Пинтеровим драмама *Рођендан*, *Настојник* и *Повратак*“, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, **22** (2012) стр. 203-213 (UDK 821.111.09 Пинтер Х./ISSN 1820-1768) (**M51**)
2. **Никола М. Ђуран**, „Постојаност ауторства у циклусу “Седам мртвих песника” Бранка Миљковића“, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, **X/2** (2013) стр. 109-123 (UDK 821.163.41.09-1 Миљковић Б./ISSN 1451-673X) (**M52**)
3. **Никола М. Ђуран**, „Comparison of certainties of life and death in two poems: *Eurydice's Elegies* by Pierre Emmanuel and *Orpheus in the Underworld* by Branko Miljković“, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, **28** (2014) стр. 209-218 (UDK 821.133.1-14.09 Emmanuel P.; 821.163.41-14.09 Miljković B.; 821.133.1.09:821.163.41.09/ ISSN 1820-1768) (**M51**).
4. **Никола М. Ђуран**, „Еманципација америчке поезије кроз искуство светских ратова“, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, **XI/2** (2014), стр. 55-67 (UDK 821.111(73).09-1 “19”/ ISSN 1451-673X) (**M52**)
5. **Никола М. Ђуран**, “Могући Агамбенев коментар на развој британске књижевности XX века”, *Липар*, Универзитет у Крагујевцу, **55** (2014) стр. 175-187 (UDK 821.111.09,19” / ISSN 1450-8338= Липар (Крагујевац)) (**M52**)
6. **Никола М. Ђуран**, “Трајно актуелни интимни модернизам Тенесија Вилијамса”, *Липар*, Универзитет у Крагујевцу, **XVI / 57** (2015) стр. 191-207 (UDK 821.111(73)-2.09 Вилијамс Т./ ISSN 1450-8338) (**M52**)
7. **Никола М. Ђуран**, “Шепардова поетика културе експанзије”, *Folia Linguistica et Litteraria: Часопис за науку о језику и књижевности*, Филозофски факултет, Никшић, **11** (2015) стр. 33-44 (UDK 821.111 (73).09 Šepard S./ ISSN 1800-8542) (**M52**)
8. **Никола М. Ђуран**, “Пинтереским против пинтересног – истина коју нам је Харолд Пинтер оставио у аманет”, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, **31** (2015) стр. 313-322: (UDK 821.111 – 2.09 Pinter H./ ISSN 1820-1768) (**M51**)
9. **Никола М. Ђуран**, “Јудин О’Нил и архетип бесмисла као оруђе историје”, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, **XIV/1** (2017) стр. 167-179 (UDK 821.111(73).09-2 О’Нил Ј. / ISSN 1451-673X) (**M52**)

Радови објављени у научним зборницима

10. **Никола М. Ђуран**, „Бродскова институционализација мета-идентитета у егзилу“, Зборник радова са међународног научног округлог стола: *Егзил(анти): књижевност, култура, друштво*, Врњачка Бања, 28-29. X 2012., уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 229-240 (УДК 821.161.1.09 Бродски Ј. / ISBN 978-86-85991-48-6) (**M14**)
11. **Никола М. Ђуран**, „Поређење идеја о интертекстуалности у радовима Ролана Барта, Жака Дерида, Остина Ворена и Ренеа Велека“, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије: *Савремена Проучавања језика и књижевности*, одржаног 17. марта 2012. године, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књига 2 (2013) стр. 329-335 (УДК 82.09 / ISBN 978-86-85991-51-6) (**M45**)
12. **Никола М. Ђуран**, „Евокација византијског мистицизма у поетици српског неосимболизма“, Зборник са међународног научног округлог стола: *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, Златибор, 02-04. XI 2013 (уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет,

- Крагујевац), 2013, стр 217-226 (УДК 930.85(495.02)(082); 821.163.41.09(082); 821.163.41:81'38(082); 821.14'04.09(497.11)(082) / ISBN 978-86-85991-57-8) (M14)
13. **Никола М. Ђуран**, „Истражни дискурс у драми Харолда Пинтера: Једна за срећан пут”, Зборник радова са V научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (уредник доцент др Маја Анђелковић), Књига 2 (2014) стр. 749-757 (УДК 821.111-2.09 Pinter H. / ISBN 978-86-85991-61-5) (M45)
 14. **Никола М. Ђуран**, „Идеологизација солипсизма у драмама Едварда Олбија”, Зборник радова: *Филологије vs. Идеологије*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, стр. 215-226: (УДК 821.111(73)-2.09 Albee E. / ISBN 978-86-85991-67-7) (M45)
 15. **Никола М. Ђуран**, „Заумни говор Виктора Шкловског насупротив анархистичком говору Сема Шепарда”, Зборник радова: *Ускрснуће књижевности: 100 година руског формализма*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, стр. 205-215: (УДК 821.111(73)-2.09 Shepard S.; 821.161.1.09 Šklovskij V.V. / ISBN 978-86-85991-69-1) (M14)
 16. **Никола М. Ђуран**, „Опстанак идеје среће између културног и либералног дискурса”, Зборник радова: *Срећа*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2015, стр. 41-50 (УДК: 1 Foucault 17.023.34/ ISBN 978-86-85991-86-8) (M45)
 17. **Никола М. Ђуран**, „Миљковићева поетика између индивидуалног и архетипског”, Зборник радова са научног скупа: *Бранко Миљковић - Ново читање*, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, 14-15. јуна 2015. године, стр. 261-274 (уредник проф. др Бојана Димитријевић) (УДК: 821.163.41.09 Миљковић Б. / ISBN 978-86-7379-397-9) (M45)
 18. **Никола М. Ђуран**, „*Jouissance* Другог у драмама Едварда Олбија”, Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 28. 03. 2015. године, књига 2 (2016) стр. 231-239 (UDK: 821.111(73)-2.09 Albee E. / ISBN 978-86-85991-87-5) (M45)
 19. **Никола М. Ђуран**, „Развој антиидеолошког дискурса у делима Сола Белоуа”, Зборник радова са VIII научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 2. априла 2016. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу; Књига 2 (2017) стр. 415-425 (одговорни уредник проф. др Маја Анђелковић) (УДК 821.111(73).09 Bellow S. / ISBN 978-86-80796-06-2) (M45)
 20. **Никола М. Ђуран**, „Родно-идеолошка међуревизија дискурса “американства” и “јеврејства” у романима Сола Белоуа”, Зборник радова са IX научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 8. априла 2017. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу; Књига 2 (2018) стр. 243-252 (одговорни уредник проф. др Маја Анђелковић) (УДК 821.111(73)-31.09 Bellow S. / ISBN 978-86-80796-16-1) (M45)

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: **Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу**

Радно место: **сарадник на научно-истраживачком пројекту**

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. _____
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. _____ СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

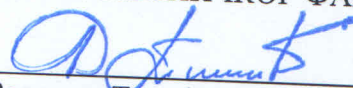
У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о прихватању
извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац,
(место и датум)

14. 9. 2018. год.

М.П. ДЕКАН ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Радомир Томић, редовни професор

ФИЛОЛОШКО УМЕТНИЧКИ
ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ

ПРИМЉЕНО: 14. 9. 2018

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	3030		

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ ФИЛОЛОШКО-
УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

ИЗВЕШТАЈ

I Опис докторске дисертације

Текст докторске дисертације *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* кандидата Николе М. Бурана има укупно 351 страницу текста стандардног компјутерског формата (величина слова: 12 pt; проред: 1,5), и структурисан је у следећих шест текстуалних поглавља: I Увод: *О'Нил и Шепард у судару мита и идеологије* (5-11), II *Идеолошке и књижевне одреднице развоја америчког сна* (12-32), III *Јуџин О'Нил и Сем Шепард: развој визије америчког друштва од модернистичких до постмодернистичких аспеката на примеру дела двојице аутора* (33-69), IV *Трагички дискурс Јуџина О'Нила и Сема Шепарда као основ њиховог поимања америчког сна* (70-109), V *Анализа породичног дискурса Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* (109-294), VI *Закључак: институционализована деперсонализација у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда као залог идеологије материјализма* (295-320), заједно са још два за тезу нужна библиографска поглавља: *Резиме на српском језику* (1-2), односно *Summary на енглеском језику* (3-4), који претходе основним поглављима дисертације, и *Литература* (321-348) која следи након поглавља VI *Закључак*.

Увод: О'Нил и Шепард у судару мита и идеологије бави се оквирним прегледом теме дисертације, који се састоји из контекстуализације опуса Јуџина О'Нила и Сема Шепарда унутар историјата идеје америчког сна. Културолошко-књижевнотеоријски осврт на О'Нилово и Шепардово схватање америчког сна састоји се из три дела: истицање сличности у дискурсима двојице писаца; затим наглашавање аспеката у којима се разликују с обзиром на различите историјске периоде и књижевне правце који одликују њихово стваралаштво; и, на крају, сумирање компарације њихових дискурса са нагласком на перспективу идеје трагедије као дефинишућег мотива у разматрању перспективе појединца супротстављеног идеолошкој стварности која прогресивно поништава његов идентитет заједно са културолошким модусима на које се ослањао. Основ аналогije двају аутора, презентован у *првом делу* уводног поглавља кандидат утврђује у мотиву породице који је присутан у завршним фазама њиховог стваралаштва, у којима се О'Нил и Шепард од експерименталног и надреалног жанра окрећу елементима реализма и традиционалног песимизма у погледу борбе човека и судбине. Ослоњени на традиционалне максиме трагедије за које су им, као извор, послужили драмски комади древногрчких и елизабетанских аутора, О'Нил и Шепард наглашавају пресудни утицај судбине, која је у њиховом опусу амблематизована у појмовима породице и генеалогije. Елемент разилажења дискурса двојице аутора, како је приказано у *другом делу* уводног поглавља, огледа се у различитим књижевним правцима у оквиру којих они описују трагизам америчког сна: О'Нил у традиционалистичком и категоричком контексту модернизма, а Шепард са становишта

постмодернизма, које устаљеним трагичким идејама претпоставља релативизам, демистификацију и иконокластију. Поредиши Шепардово укидање мистичког ауторитета у трагедији са О'Ниловом идејом протагонистиних иманентних онтолошких вредности, које су гарант очувања његовог идентитета, кандидат истовремено указује на општу тематску трансформацију америчке драме од периода модернизма до периода постмодернизма. У *трећем делу* уводног поглавља, сумиране су сличности опуса двојице аутора, у контексту породичних архетипа и задржавања извесних митских основа, и разлике у њиховом приступу трагичкој перспективи протагонисте, као и визији трагедије по себи у савременим културним условима. Завршетак уводног поглавља усредсређен је на проблем реципрочности између еманципације друштва у Сједињеним Америчким Државама од идеолошких митета и, с друге стране, јачања идеје америчког сна која у раздобљу постмодернизма учвршћује свој погубни ауторитет над друштвом надилажењем и релативизацијом својих дотадашњих културних оквира.

У другом поглављу, *Идеолошке и књижевне одреднице развоја америчког сна*, представљена је кратка историја америчког сна као модуса идентификације народа САД са културом која им омогућује диференцијацију у односу на остале народе света. У циљу задовољавања социолошке и књижевне подлоге теме дисертације, кандидат је пружио културолошке и књижевнотеоријске аспекте развоја тог културног модуса, са нагласком на период од касног XIX и раног XX века, као и на период од завршетка Другог светског рата до данашњице. Отуд се друго поглавље састоји од два потпоглавља. Прво потпоглавље, *Модернистичко становиште америчког сна: идеолошки и књижевни контекст* (12-21), састоји се из два дела. У првом, кандидат изучава период који обухвата почетак економско-политичког раста Сједињених Држава и јачања њихових индустријских корпорација, које симболизују њихову националну супериорност али и контролу над ресурсима и економијом других земаља. Кандидат указује на директну везу између амблема моћи америчке индустрије и економије и идеја које традиционално чине идеолошки основ америчког патриотизма: међу њима се нарочито издвајају идеје слободног социјалног успона појединца, могућности прилива досељеника, вредновања материјалног добитка као нужног резултата пожртвованог рада, и популарне слике Сједињених држава као земље која је својим политичким, економским и војним подухватима завредила статус врховне светске силе. У другом делу првог потпоглавља, кандидат на описане идеолошке аспекте надовезује перцепцију дате културе посебности у круговима америчких књижевника из периода модернизма. Књижевност модернизма одражава својом тематиком парадокс и имплозију америчког сна: премда је идеолошка идеја благостања званично идентификована са средњекласном идејом нужне реципрочности поштовања културних максима и класно-економског напретка, она је у стварности реализована скоро искључиво занемаривањем демократских начела и макијавелистичким присвајањем свих законских права. Због тога се лична благодет америчког грађанина, како закључују модернисти подстакнути индивидуалистичким визијама мислилаца попут Ничеа, Хегела, Дарвина или Фројда, првенствено тиче његових субјективних прегнућа, независно од лицемерних друштвених императива. Друго потпоглавље *Постмодернистичко становиште америчког сна: идеолошки и књижевни контекст* (21-32), такође се састоји из два дела. У првом делу, описан је период у ком је развој америчке економије, индустрије и културе коначно утврдио глобалну позицију, на основу чега је форсиран патриотизам у виду разумевања успешног усавршавања идеја демократије, политичко-индустријског прагматизма и привредног развоја као неотуђиво америчког наслеђа. У солипсистичком задовољству својом посебношћу,

америчко друштво је, како указују социолози из периода Хладног рата, потиснуло исконску визију америчког сна у корист корпорацијских идеала материјализма, личног интереса и задовољства упрошћеном, профанизованом сликом стварности. Растућа деперсонализација, јаз између класа и робовање наведеним идеалима иницирали су културне модусе супротстављене мистификованој идеологији америчке средње класе, који су се одликовали либералним и релативистичким ставовима о вредности америчког сна. Типично постмодернистички културни модус, именован као “контракултура”, својим анархистичким одбацивањем традиционалних социјалних и културних категорија залагао се за могућност опште ревизије друштвеног поретка који ће свој идеални статус досегнути када постане децентрализован и ослобођен од терета десничарских, псевдопатриотских максима. У другом делу другог потпоглавља, кандидат указује да потребу са иконокластичком реакцијом на амерички сан установљују и постмодернистички књижевници, који су, аналогно њиховим модернистичким претходницима своје визије формирали надахнути делима револуционарних европским мислилаца попут Мишела Фукоа, Жака Дериде, Жан-Франсоа Лиотара, Ролана Барта, или Јулије Кристеве. Задржавање реалистичке основе иманентно модернистичком дискурсу код постмодернистичких писаца уступа место вери у суштински флуидну и метафизичку стварност, која је ауторизовала побуњени део америчке средње класе да преузме задатак ревалоризације америчког сна као једне од кључних одредница идентитета америчког грађанина. Апстрактна и идеална вредност америчке историје, традиције и културе, како су сматрали постмодернисти, подједнако је присутан у званичној култури као и у чиновима контракултурне побуне.

У трећем поглављу, *Јуџин О’Нил и Сем Шепард: развој визије америчког друштва од модернистичких до постмодернистичких аспеката на примеру дела двојице аутора*, описан је развој дискурса двојице аутора у оквиру историјских, социолошких и биографских специфичности које су обликовале њихово виђење америчког сна као псевдомитске константе њиховог окружења. Поглавље се састоји из два потпоглавља, сходно тематским одредницама у опусима аутора, које рефлектују стремљења њихових аналогних књижевних праваца, као и биографска искуства која су укомпоновали у свој алегоријски омаж тим правцима. У првом потпоглављу, *Модернистичке одреднице у драмама Јуџина О’Нила* (33-50), кандидат описује утицај модернистичких књижевника и мислилаца, као и општег тумачења тадашњих историјских прекретница, на развој драмског стваралаштва Јуџина О’Нила. У контексту иконокластије у односу на херметично и рационалистичко грађанство тадашњих САД, О’Нил моделира своје стваралаштво у оквиру четири стадијума, од којих се сваки темељио на стандардним интелектуалним максимама модернистичких аутора: 1) трагичко-виталистичкој филозофији Фридриха Ничеа 2) експресионистичким драмама Аугуста Стриндберга 3) ауторима из области психоанализе и њиховим тумачењима везе између појмова карактера и судбине и 4) таоистичког веровања у мистичку истоветност опозиција. Било да са методолошког становишта мотиви имплозије идентитета америчког друштва изискују проучавање О’Нилових почетних опробавања у експериментализму и натурализму или драма у његовом зрелијем стадијуму које одликује окренутост метафизичким темама стимулисана психоаналитичком или таоистичком литературом, кандидат у свим фазама О’Ниловог опуса увиђа, као универзални мотив, надилажење фарсичног комфора грађанске културе и аскетски безрезервног прихватања мистичких аксиома судбине. У другом потпоглављу, *Постмодернистичке одреднице у драмама Сема Шепарда* (50-69), кандидат описује утицај мотива из домена контракултуре и поп-културе, као и општих културноуметничких и социолошких визија у Сједињеним државама током друге

половине XX века, на развој опуса Сема Шепарда. Његове драме су међу првима на америчкој позоришној сцени карактерисане мотивима фрагментације, релативизације и децентрализације идентитета, типичним за постмодернистичке ауторе. Такође, Шепард раскида са модернистичком традицијом указивања на културно-историјске датости као основни разлог немогућности катарзе у драми тиме што пажњу са спољашњих преусмерава на психолошке и интимно-породичне мотиве: његове ликове, насупрот О'Ниловим, дефинише детерминисаност судбинским оковима генеалогичке, менталитета, и патријархалне културе, због чега су амблеми револуције и катарзе немоћни да пружи ослобођење од колотечине. Тема Шепардових драма углавном је коментар на могућност очувања идентитета по себи, пре него на социјалне околности које су каналисале његово потирање. Ревизију идентитета у општем поништењу дотадашњих културних категорија Шепард у свом стваралачком развоју елаборира помоћу три аспекта: 1) моделирања сопственог стила према делима драмских писаца апсурдистичког жанра (међу којима примарно место заузима Семјуел Бекет) 2) драматизације популарне и традиционалне културе у Сједињеним државама у периоду Хладног рата и касније и 3) идејне међузависности постмодернистичке америчке драме и разних грана тзв. "субкултуре". Континуирано заведени перцепцијом културно претпостављене форме америчког сна као могућег амблема катарзе, Шепардови ликови су таоци псеудостварности чија истовремено луталичка и мачистичка срж одговара жанру рокенрола, вестерн-филма или ситкома: радња заснована на фарсичној борби за иницијацију именује површинске и биолошки предодређене вредности као врховне, док су проблеми ревизије и истине потискивани као реметилачки фактор.

У четвртој поглављу, *Трагички дискурс Јуџина О'Нила и Сема Шепарда као основ њиховог поимања америчког сна*, наглашен је суштински значај појма трагедије у опусу двојице аутора као модуса дуалитета америчког грађанина као (пост)модернистичког протагонисте и материјалистичког система који га својом инкорпорираношћу у његов дух и способност одлучивања трајно раздваја од могућности катарзе. Трагички дискурс анализиран у дисертацији осцилира између традиционалистичке вере у очување идентитета упркос судбини/ систему типичне за О'Нилов опус и претпоставке дефинитивног, и утолико дистопијског припадања идентитета лудистичком систему потрошачке културе коју драматизује Шепард. У поглављу се о тој општој дееволуцији трагичког у америчком друштву говори у два потпоглавља из којих се оно састоји. Прво потпоглавље, *Специфичности трагичког дискурса Јуџина О'Нила (70-91)*, указује на иманентну могућност ревизије трагедије у њеном античком контексту, у ком је крајњи резултат протагонистиног пораза у сукобу са судбином његово коначно ослобођење од манипулативне стихије *хубриса*, дубинске охолости која гуши моћ спознаје, и сазревање његове личности које пружа благотворну свест о излишности културних амблема који су били његова опсесија и водили га путем пропасти. Мотив трагичког, кроз читав О'Нилов дискурс, фарсичној самоуверености цивилизације претпоставља надмоћ примордијалних сила, приказаних било у природним елементима, древним културама, животињама, или самој апстрактној идеји судбине. Истовремено фасциниран и заведен нагоном за надметањем и превазилажењем сопствене људскости (или природе, која је њена метафора), протагониста доживљава катастрофичко осујећење његове амбиције, премда у целовитости свог пораза он ипак успева да раскине везе са наметнутом свешћу о припадању материјалистичком друштву и препознаје судбинску стихију као коначну пројекцију свог идентитета. О'Нил започиње трагички образац сукоба између човека и природе у својим експерименталним и натуралистичким драмама (кандидат се у првом реду позива на О'Нилове драме које величају митски симболизам мора и поморског

живота, а “поморце”, као протагонисте, именују као метафору савременог субјекта у узалудној борби против природе); затим се у средњој фази стваралаштва директније окреће античким изворима као моделима у комбинацији са психоаналитичким теоријама културно условљене имплозије личности због супротстављених бинарних принципа који је чине (кандидат утврђује да О’Нил своје окретање од живописног натурализма почетних драма ка идејама судбине као метафизичке али и људској подсвести иманентне баријере на протагонистином трагању за самоостварењем озваничује у својој трилогији *Црнина приличи Електри*); на крају, у својој сазрелој фази описује врхунац учинка “сила изван живота”, који иницира протагонистину регресију у прошлост, као сакрално време које је установило његову судбину, и које чека протагонисту на његовом крају као што је представљало његов извор и почетак (драма у којој је О’Нил приказао радикалну форму регресије, као реторике оправдања личних фрустрација, и уједно симболичког враћања нагону за самопоништењем, јесте *Дуго путовање у ноћ*). У другом потпоглављу, *Специфичности трагичког дискурса Сема Шепарда* (92-109), кандидат обрађује Шепардов ослонац на савремену америчку културу и друштво као својеврсне постмодернистичке сурогате судбине, који, насупротив традиционалној структури трагедије, практично конструишу протагонисту сходно свом хиру и манипулишу његовим животом. Уместо аутентичног страхопоштовања исконским принципима судбине које одликује О’Нилове ликове, Шепардови ликови су прожети блазираним, немоћним признањем да је њихов живот, у сав спектар привидних избора који га у потрошачкој култури дефинише, предодређен самом припадношћу патријархату, који у свом сировом, често деструкцијом подупртом ауторитету, не допушта размишљање о катарзи. Мотивисани идеолошким уверењем да је дати систем прагматичног патријархата њихово власништво, протагонисти се осећају слободнима да своју егзистенцију оголе до најбазичнијих жеља, због чега у домену животних преокупација метафизичка питања уступају место себичности, каријеризму, слављењу материјалног и емотивној зависности од симболизма из популарне културе. У првом делу потпоглавља, описана је Шепардова експерименталистичка интригираност имажеријом из сфера рокенрола, вестерна и традиционалног националистичког дискурса, за које верује да (макар са строго постмодернистичког аспекта) не само да нису категоричке опозиције, већ се семантички надопуњују; различите гране забавне индустрије, попут музичких жанрова рокенрола и фолка и филмова Б-продукције откривају своју накнадну тематску димензију схваћени кроз дискурс историографије и културе САД, док је историчке и културне амблеме могуће дешифровати и прилагодити захтевима политички и културно освешћених генерација у САД посредством популарне културе. Међутим, идентификација са културом показује се као фарса јер виртуелна стварност, будући привидно допадљивија због своје флуидности, прети да потисне протагонистину визију о самом себи као и, на нивоу трагичког, о катарзи. У другом делу потпоглавља, описано је Шепардово окретање дискурсу који стреми да деконструише идеолошку фантазмагорију америчког сна: ликови више не гаје идолатријски однос према медијским симболима, већ су свој сањарски дискурс преусмерили на интровертни простор породице, успомена, старих филмова и перпетуације генеалогских одредница. Премда им се махом чини да таква, фамилијаризована визија америчког сна неће изневерити њихове егзистенцијалне наде, ликови на крају дефетистички увиђају да је идентификација са породицом пука метафора власти патријархатски устројене судбине над њиховим животима. Дефетистичко признање да је амерички сан иманентно испразан, макар протагонисти трагали за његовим коренима у самој традицији америчког народа, Шепард, како

кандидат показује, нарочито отворено проблематизује у својим драмама са породичном тематиком (*Проклетство изгладнеле класе*, *Покопано дете* и *Прави запад*).

У петом поглављу, *Анализа породичног дискурса Јуџина О'Нила и Сема Шепарда*, трагички дискурс у делима двојице аутора ограничен је на тему породице, као централног мотива позне фазе њиховог стваралаштва. Паралелни архетипски обрасци имплозије патријархата метонимијски указују на одсуство стабилне структуре унутар друштва, у чијој форми аутори виде социјално разрађени модус породице. На основу неумитног и круцијалног утицаја система и породице у формирању личности протагонисте, обе структуре у О'Ниловим и Шепардовим драмама врше функцију судбине чија немогућност емотивног превазилажења релативизује проблем слободе од културно или генеалошки утврђеног хубриса и катарзе. Сходно опозитним виђењима перспективе протагонисте у визији породице и коби која је дефинише, поглавље које обрађује породични дискурс двојице аутора састоји се из два потпоглавља. Прво потпоглавље, *Породични дискурс Јуџина О'Нила* (109-220), обухвата два дела. У првом делу кандидат износи теоријско-методолошки опис дискурса (109-123), док други део чине четири секције у којима кандидат елаборира мотив судбинског "проклетства" које породица носи на примерима четири О'Нилових позних драма: *Дуго путовање у ноћ* (123-151), *Месечина за несрећне* (151-173), *Песничка жица* (173-196), и *О, дивљино* (196-220). Све четири О'Нилове породичне драме показују пишчев осврт на породицу као фактор перпетуације, али, још више, подношења несазнатљивих хирева "сила изван живота" које манипулишу животним путевима њених чланова путем импулсивних, материјалистичких навика. У контексту мистичке рационализације генеалошке коби, О'Нил у своје четири драме (међу којима су *Дуго путовање у ноћ* и *Месечина за несрећне* традиционално препознати као комади у којима је ауторов аутобиографски коментар најотвореније изражен) дефинише апологију нужне слабости протагонисте пред архетипским детерминантама чији је неиздвојиви чинилац. На основу тога, тематски основ О'Нилове аутобиографске идентификације са члановима породица у драмама може бити схваћен као покушај емотивног раскида са атмосфером конфликта трауме и осуде, из ког проистичу катарза (у случају О'Нила и његових ликова) и праштање. Друго потпоглавље, *Породични дискурс Сема Шепарда* (221-294), обрађује Шепардово окретање од отворено експерименталистичког дискурса ка натурализму драма са тематском подлогом у појмовима породице, америчке нације, културе и политике. Први део потпоглавља чини део у ком кандидат врши теоријско-методолошку обраду Шепардове драматизације породице, као и проблема опстанка постмодернистичког мотива несталности идентитета и одсуства категоричке стварности унутар породичног аспекта друштва (221-234). Други део потпоглавља састоји се из три секције у којима су обрађени комади из Шепардовога драмског комплета *Породична трилогија: Проклетство изгладнеле класе* (234-253), *Покопано дете* (254-273), и *Прави запад* (274-294). Све породичне комаде *Трилогије* одликује психоаналитички декларисана дихотомија, паралелна оној на коју се позивао О'Нил почевши од *Црнина приличи Електри*, у оквиру које су супротстављени аутодеструктивни патријархат формиран и контролисан хубрисом до нивоа карикатуралности, и наизглед скрајнути феминитет, чија реторика трауматског утицаја утире пут кобној судбини мушких ликова, карактерисаној одсуством самопоуздања, дефетизмом, зловољом и депресивним призивањем општег унуштења. Трајно препуштени неуротској, подвојеној стварности у којој је женски принцип потиснут, Шепардови мушкарци свој ауторитет реализују агресивно и не размишљајући о епилогу свог подухвата, чиме Шепард утврђује свој мото да је у савременом америчком друштву идеја породице, али и ма какве форме солидарности између људи, идеолошка

фарса. Шепардов породични дискурс пружа основу културолошког проблема сатирички-девијантне мужевности која, премда идејно испразна, својом надмоћи у домену визуелног симболизма потискује потенцијално субверзивне елементе реализма који би могли утицати на катарзу код ликова, али уједно и на урушавање породично-политичког система. Исти амблеми мушкости, агресије, авантуризма и општег ауторитета који чине реторику ликова имају, такође, примарну позицију у политичкој и културној димензији студија о америчкој историји, као што исти ирационални образац имплозије, према Шепарду, дефинише америчку породицу и Сједињене државе као варијације које се међусобно симболизују.

У шестом поглављу, *Закључак*, кандидат сумира изнете резултате истраживања драмског опуса О'Нила и Шепарда са нагласком на њихове сличности у погледу развоја стваралаштва од експерименталистичког и херметичког до реалистичког и породично-оријентисаног дискурса, као и разлике у погледу трагичке перспективе заједнице (породице) и индивидуе у контексту њеног односа са драмског атмосфером имплицитно именованом као амерички сан. У опште закључке до којих је кандидат дошао поредбеном анализом теоријских модела спадају разлике, засноване на опречним културним модусима који одликују модернистички и постмодернистички период књижевности, као и политичку свест америчког народа у периоду пре и након Другог светског рата. Као општи основ О'Ниловог оптимизма у погледу опстанка протагонистиног идентитета упркос системској и друштвеној кризи, теоретичари на чија се виђења кандидат позива наводе извесност апстрактног патријархатског ауторитета који је филтрирао мотив генеалогског "проклетства" од деструктивног утицаја и сублимирао га у средство самоспознаје и катарзе. Шепардов песимизам је, с друге стране, одраз постмодернистичке визије неповратно фрагментисаног идентитета који својом неспособношћу за катарзу упућује на то да традиционалног ауторитета више нема, и да су митско-тематске одреднице породице потиснуте у корист биолошких, а модернистичко обећање самоспознаје, накнадно, замењено емотивном и физичком имплозијом. Упоредо са одсуством културних оквира, истакнуте су разлике у поимању идеја иницијације и припадности: мистичко јединство са космичком архетипском заједницом, које исказује О'Нил у случају Шепардовога опуса сведено је на иницијацију у базично маскулиној, биолошки детерминисаној конотацији. Радикално онтолошки супротстављени видови сазревања утврђују засебне емотивне структуре и перцепције личне судбине код мушких протагониста. Док су О'Нилови ликови ужаснути могућношћу непостојања њиховог идентитета под притиском наследне стигме "проклетства", Шепардови ликови зазиру од пуке идеолошке перспективе неприхваћености, за коју верују да ће је превазићи досезањем културно-породичних вредности које им, као својеврсна метафора потрошачке културе, намеће вулгарни патријархални систем. Поништење идентитета под притиском материјалистичких максима америчког сна, супротстављених ванидеолошким основама личности које признаје О'Нил, одраз је постмодернистичког поништења жанра трагедије у оквиру безпоговорне идолатрије патријархата. Савремени заборав идентитета, пак, сведочи о универзалном културном процесу на који је О'Нил у свом позном стваралаштву опомињао, а који је Шепард уобличио као свој драмски дискурс. Материјални темељи америчког сна немоћни су да потисну метафизички фактор "проклетства" од којих ликови драма двојице аутора покушавају да побегну и који им, будући иманентан њиховој подсвести, трајно онемогућује да се идентификују са алтернативном, конструисаном стварношћу у чије име су жртвовали своје биће.

Увид у седмо поглавље, *Литература*, и списак: Примарне литературе (66 библиографских јединица), Секундарне литературе (196 библиографских јединица) и Опште литературе (136 библиографских јединица) казује да је кандидат обухватио релевантну литературу из области књижевноисторијских и књижевнотеоријских истраживања књижевности.

II Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација Николе Ђурана *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* у потпуности испуњава пријавом теме формулисане циљеве, предмет и хипотезе, који су у односу на образложење тезе додатно прецизирани и допуњени. Обим докторске дисертације и укључивање у анализу дела која нису део примарног корпуса такође потврђује да је пријављена тема захтевна за истраживање и изузетно актуелна у пољу хуманистичких наука. Докторска дисертација показује да компаративно-контрастивна анализа Јуџина О'Нила и Сема Шепарда пружа нове увиде у модерничко, односно постмодерничко схватање феномена „америчког сна“, те да на концу и један и други аутор дају предност судбини у односу на појединца, на тај начин отворено критикујући амерички материјализам и конформизам, фанатичну религиозност и комерцијализацију уметности.

Доследно се придржавајући у образложењу предложене методологије, примењујући аналитичко-синтетички и херменеутичко-интерпретативни метод, и служећи се постмодерничким и интердисциплинарним аспектима блиског читања текстова, Никола Ђуран у докторској тези исказује способност комбиновања датих метода зарад исцрпног и надамне лако разумљивог тумачења уметности двојице аутора, чиме академски дискурс приближава „обичном“ читаоцу, у чему видимо посебан допринос ове дисертације. Представљање биографских околности оба аутора и њихово довођење у везу са О'Ниловим модерничким, односно Шепардовим постмодерничким трагичким дискурсом додатно ће омогућити широј јавности да се са лакоћом упознају са значајем ових драмских писаца који, заједно са Тенесијем Вилијамсом, Артуром Милером и Едвардом Олбијем, деле статус класика америчке драме.

У односу на предложени оквирни садржај дисертације, Никола Ђуран је направио значајан искорак показавши истраживачку способност да успешно представи нове увиде до којих је дошао током свог истраживања, као и да исте представи на кохерентан и логичан начин. Закључци које кандидат даје у докторској дисертацији ослањају се на подробно проучавање секундарних извора, нарочито оних са енглеског говорног подручја уз повремене осврт и на домаће ауторе који су се бавили сличном тематиком, као и на значајан корпус опште литературе која кандидату помаже да на непретенциозан, али научно утемељен начин, представи и поткрепи сопствене закључке. Због свега наведеног, сматрамо да је истраживање Николе Ђурана на тему *Демистификације идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* премашило очекивања најављена пријављеном темом и њеним *Образложењем*.

III Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области и оцена њене оригиналности

Докторска дисертација Николе Ђурана *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* припада области *Англистике*, односно ужој научној области *Енглеска књижевност и култура*. Иако је у ширем контексту српског говорног подручја написано и одбрањено неколико магистарских и докторских теза о О'Нилу и Шепарду, како је кандидат навео у *Образложењу*, конкретна тематика америчког сна у (породичним) драмама ова два аутора није до сада обрађивана, те се Никола Ђуран овом дисертацијом придружује домаћим ауторима који су се специјализовали за ово хуманистичко поље науке. Увидом у секундарну литературу долазимо до закључка да су два аутора често довођена у везу, нарочито на енглеском говорном подручју, и да је о њиховим делима публикован велики број библиографских јединица, али не и јединица које се баве темом дисертације Николе Ђурана. Кандидат се може нарочито похвалити због тога што је у своје истраживање укључио како научне студије и критике, тако и интервјуе, докторске дисертације, филмске и позоришне критике, и на тај начин успео да на основу читања обимног научног и ненаучног штива изведе сопствене закључке о задатој теми, које је на стилски уједначен начин представио српској академској читалачкој публици у облику докторске дисертације. Може се, дакле, закључити да је кандидат Никола Ђуран по први пут обрадио тему демистификације идеологије америчког сна у делима О'Нила и Шепарда без обзира на то што су ови аутори раније често довођени у везу у разним студијама. Вредност и оригиналност докторске дисертације *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда* се огледа у темељној и научно поткрепљеној анализи драма из задатог корпуса у контекстуалном, текстуалном, модернистичком, постмодернистичком и културолошком кључу. Као таква, теза ће бити од велике користи младим истраживачима који одлуче да се баве америчком књижевношћу / драмом у контексту савремене историје.

IV Научни резултати докторске дисертације, примењивост и корисност резултата у теорији и пракси и начин презентовања резултата научној јавности

С обзиром на наведене домете, оригиналност и актуелност теме докторске дисертације Николе Ђурана, научни резултати његове докторске дисертације јесу и теоријски и емпиријски.

Главни теоријски допринос односи се на културолошко преиспитивање идеологије феномена „америчког сна“ у оквиру дискурса породичне драме и његово довођење у везу са „великим наративима“ модернизма и постмодернизма, што чини да дисертација даје и компаративне и контрастивне резултате, пружајући читаоцима ширу слику о драмском „активизму“ оба аутора. Спроведеном анализом долази се до закључка да су сличности између О'Нила и Шепарда веће него разлике и да су оба аутора окупирана визијом судбине која саботира америчку нацију на њеном путу ка остварењу „америчког сна“. Осим судбине, на неодрживост и апсурд феномена „америчког сна“ упућује и њихова опседнутост прошлошћу која се протеже и деструктивно утиче на будућност, што се најјасније уочава у анализи фиктивних драмских породица које не успевају да се изборе са захтевима америчког материјализма и конформизма, или како аутор наводи: „О'Нил и Шепард деле отворено апокалиптички став о перспективи америчког сна: утицај стихија прошлости кроз историју све више нагриза основе материјалистичке културе.“

Емпиријски резултати односе се првенствено на (кон)текстуално разјашњавање односа како између два аутора, тако и између аутора и њихове друштвене средине. Компаративно-контрастивна анализа баца ново светло на виђење „америчког сна“ у савременом свету, тако да се дисертација може применити приликом проучавања области које нису нужно везане за америчку драму, већ за ширу област америчких студија. Уз то, кандидат је остварио још један зацртани циљ: да покаже да феномен „америчког сна“ који О’Нил и Шепард теже да демистификују није ограничен на америчко друштво, већ на човечанство у целини. У том смислу, теза се може применити и на истраживања која се баве *потрагом* (не нужно за срећом), а која је у основи сваке испричане приче. Због свега овога, дисертацију би требало публиковати како би њени теоријски и емпиријски резултати били доступни широј академској јавности.

У Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној области

Докторанд **Никола М. Ђуран** објавио је више самосталних научних радова, и са рефератима је учествовао на већем броју међународних и националних скупова и конференција. Сви објављени радови припадају књижевноисторијској и књижевнотеоријској области, а у њима се испитују књижевнотеоријски, критички и културно-антрополошки проблеми британске и америчке књижевности у различитим књижевним епохама. Овде наводимо библиографију оригиналних ауторских радова публикованих у категоризованим часописима или рецензираним зборницима са научних скупова међународног и националног значаја, с тим да иза свакога рада наводимо категорију којој припада:

Радови објављени у научним часописима:

1. **Никола Ђуран**, „Мртви клонови иза катастрофе у Пинтеровим драмама *Рођендан*, *Настојник* и *Повратак*“, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, **22** (2012) стр. 203-213 (UDK 821.111.09 Пинтер Х./ISSN 1820-1768) (M51)
2. **Никола М. Ђуран**, „Постојаност ауторства у циклусу “Седам мртвих песника” Бранка Миљковића“, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, **X/2** (2013) стр. 109-123 (UDK 821.163.41.09-1 Миљковић Б./ISSN 1451-673X) (M52)
3. **Никола М. Ђуран**, „Comparison of certainties of life and death in two poems: *Eurydice’s Elegies* by Pierre Emmanuel and *Orpheus in the Underworld* by Branko Miljković“, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, **28** (2014) стр. 209-218 (UDK 821.133.1-14.09 Emmanuel P.; 821.163.41-14.09 Miljković B.; 821.133.1.09:821.163.41.09/ ISSN 1820-1768) (M51).
4. **Никола М. Ђуран**, „Еманципација америчке поезије кроз искуство светских ратова“, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, **XI/2** (2014), стр. 55-67 (UDK 821.111(73).09-1 “19”/ ISSN 1451-673X) (M52)
5. **Никола М. Ђуран**, “Могући Агамбенев коментар на развој британске књижевности XX века”, *Липар*, Универзитет у Крагујевцу, **55** (2014) стр. 175-187 (UDK 821.111.09,,19” / ISSN 1450-8338= Липар (Крагујевац)) (M52)
6. **Никола М. Ђуран**, “Трајно актуелни интимни модернизам Тенесија Вилијамса”, *Липар*, Универзитет у Крагујевцу, **XVI / 57** (2015) стр. 191-207 (UDK 821.111(73)-2.09 Вилијамс Т./ ISSN 1450-8338) (M52)

7. **Никола М. Ђуран**, “Шепардова поетика културе експанзије”, *Folia Linguistica et Litteraria: Часопис за науку о језику и књижевности*, Филозофски факултет, Никшић, 11 (2015) стр. 33-44 (UDK 821.111 (73).09 Šepard S./ ISSN 1800-8542) (M52)

8. **Никола М. Ђуран**, “Пинтереским против пинтересног – истина коју нам је Харолд Пинтер оставио у аманет”, *Наслеђе*, ФИЛУМ, Крагујевац, 31 (2015) стр. 313-322: (UDK 821.111 – 2.09 Pinter H./ ISSN 1820-1768) (M51)

9. **Никола М. Ђуран**, “Јудин О’Нил и архетип бесмисла као оруђе историје”, *Узданица*, Учитељски факултет у Јагодини, XIV/1 (2017) стр. 167-179 (UDK 821.111(73).09-2 О’Нил J. / ISSN 1451-673X) (M52)

Радови објављени у научним зборницима:

1. **Никола М. Ђуран**, „Бродскова институционализација мета-идентитета у егзилу“, Зборник радова са међународног научног округлог стола: *Егзил(анти): књижевност, култура, друштво*, Врњачка Бања, 28-29. X 2012., уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 229-240 (УДК 821.161.1.09 Бродски J. / ISBN 978-86-85991-48-6) (M14)

2. **Никола М. Ђуран**, „Поређење идеја о интертекстуалности у радовима Ролана Барта, Жака Дериде, Остина Ворена и Ренеа Велека“, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије: *Савремена Проучавања језика и књижевности*, одржаног 17. марта 2012. године, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књига 2 (2013) стр. 329-335 (УДК 82.09 / ISBN 978-86-85991-51-6) (M45)

3. **Никола М. Ђуран**, „Евокација византијског мистицизма у поетици српског неосимболизма“, Зборник са међународног научног округлог стола: *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, Златибор, 02-04. XI 2013 (уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац), 2013, стр. 217-226 (УДК 930.85(495.02)(082); 821.163.41.09(082); 821.163.41:81’38(082); 821.14’04.09(497.11)(082) / ISBN 978-86-85991-57-8) (M14)

4. **Никола М. Ђуран**, „Истражни дискурс у драми Харолда Пинтера: Једна за срећан пут“, Зборник радова са V научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (уредник доцент др Маја Анђелковић), Књига 2 (2014) стр. 749-757 (УДК 821.111-2.09 Pinter H. / ISBN 978-86-85991-61-5) (M45)

5. **Никола М. Ђуран**, „Идеологизација солипсизма у драмама Едварда Олбија“, Зборник радова: *Филологије vs. Идеологије*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, стр. 215-226: (УДК 821.111(73)-2.09 Albee E. / ISBN 978-86-85991-67-7) (M45)

6. **Никола М. Ђуран**, „Заумни говор Виктора Шкловског насупрот анархистичком говору Сема Шепарда“, Зборник радова: *Ускрснуће књижевности: 100 година руског формализма*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, стр. 205-215: (УДК 821.111(73)-2.09 Shepard S.; 821.161.1.09 Šklovskij V.B. / ISBN 978-86-85991-69-1) (M14)

7. **Никола М. Ђуран**, „Опстанак идеје среће између културног и либералног дискурса“, Зборник радова: *Срећа*, уредник проф. др Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2015, стр. 41-50 (УДК: 1 Foucault 17.023.34/ ISBN 978-86-85991-86-8) (M45)

8. **Никола М. Ђуран**, „Миљковићева поетика између индивидуалног и архетипског”, Зборник радова са научног скупа: *Бранко Миљковић - Ново читање*, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, 14-15. јуна 2015. године, стр. 261-274 (уредник проф. др Бојана Димитријевић) (УДК: 821.163.41.09 Миљковић Б. / ISBN 978-86-7379-397-9) (M45)

9. **Никола М. Ђуран**, „*Jouissance* Другог у драмама Едварда Олбија”, Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 28. 03. 2015. године, књига 2 (2016) стр. 231-239 (UDK: 821.111(73)-2.09 Albee E. / ISBN 978-86-85991-87-5) (M45)

10. **Никола М. Ђуран**, „Развој антиидеолошког дискурса у делима Сола Белоуа”, Зборник радова са VIII научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 2. априла 2016. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу; Књига 2 (2017) стр. 415-425 (одговорни уредник проф. др Маја Анђелковић) (УДК 821.111(73).09 Bellow S. / ISBN 978-86-80796-06-2) (M45)

11. **Никола М. Ђуран**, “Родно-идеолошка међуревизија дискурса “американства” и “јеврејства” у романима Сола Белоуа”, Зборник радова са IX научног скупа младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 8. априла 2017. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу; Књига 2 (2018) стр. 243-252 (одговорни уредник проф. др Маја Анђелковић) (УДК 821.111(73)-31.09 Bellow S. / ISBN 978-86-80796-16-1) (M45)

Учешћа на научним скуповима од међународног и националног значаја:

1. **Никола М. Ђуран**, „Поређење идеја о интертекстуалности у радовима Ролана Барта, Жака Дериде, Остина Ворена и Ренеа Велека“, Рад изложен на IV научној скупштини младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаном 17. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

2. **Никола М. Ђуран**, „Евокација византијског мистицизма у поезији српског неосимболизма“, Рад изложен на међународном научном округлом столу *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, 02-04. новембра 2013. године на Златибору

3. **Никола М. Ђуран**, „Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О'Нила и Сема Шепарда“, Рад изложен на VI научној скупштини младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаном 22. марта 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

4. **Никола М. Ђуран**, „Истражни дискурс у драми Харолда Пинтера: *Једна за срећан пут*“, Рад изложен на V научној скупштини младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаном 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

5. **Никола М. Ђуран**, „Миљковићева поетика између индивидуалног и архетипског“, Рад изложен на научној скупштини: *Бранко Миљковић - Ново читање*, 14-15. јуна 2015. године на Филозофском факултету Универзитета у Нишу

6. **Никола М. Ђуран**, „*Jouissance* Другог у драмама Едварда Олбија“, Рад изложен на VII научној скупштини младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика*

и књижевности, 28. 03. 2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

7. **Никола М. Ђуран**, „Развој антиидеолошког дискурса у делима Сола Белоуа”, Рад изложен на VIII научном скупу младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаном 2. априла 2016. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

8. **Никола М. Ђуран**, “Родно-идеолошка међуревизија дискурса “американства” и “јеврејства” у романима Сола Белоуа”, Рад изложен на IX научном скупу младих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, Крагујевац, одржаном 8. априла 2017. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.

VI Закључак и препорука

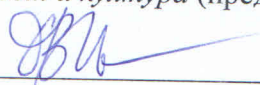
Све до сада наведено недвосмислено показује да је докторанд Никола Ђуран научно и теоријски успешно обрадио компаративно-контрастивну тему *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О’Нила и Сема Шепарда*. Кандидат је показао врлине посвећеног младог научника који успешно влада књижевнонаучном методологијом на различитим нивоима књижевнонаучне анализе: компаративном, контрастивном, херменеутичком, културолошком, књижевнотеоријском. Кандидат је добро научно обавештен и успешно кореспондира са релевантном литературом што му омогућава да усклади опште и посебне научне методе са закључцима које изводи. Кандидат је изабрао адекватан корпус за истраживање, уз анализу великог броја додатних дела која су део опуса тумачених аутора и на тај начин прилагодио дисертацију широј читалачкој публици, те проширио фокус теме и на породични драмски дискурс два аутора у оквиру којег се проучава феномен „америчког сна“. Захтевна тема докторске дисертације обрађена је на научно утемељен, стилски адекватан и прецизан начин, чиме задовољава критеријуме компаративно-контрастивне студије из уже научне области *Енглеска књижевност и култура*.

Због свега наведеног са задовољством предлажемо Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу да прихвати овде образложену позитивну оцену о докторској дисертацији Николе Ђурана под насловом *Демистификација идеологије америчког сна у драмама Јуџина О’Нила и Сема Шепарда* и докторанду одобри усмену одбрану пред комисијом која и потписује овај извештај.

Крагујевац, _____

КОМИСИЈА:

1. Др Биљана Влашковић Илић, доцент Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглеска књижевност и култура* (председник Комисије)

2. Др Томислав Павловић, ванредни професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглеска књижевност и култура* (члан Комисије)

3. Др Весна Братић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Црној Гори за ужу научну област *Англистика* (члан Комисије)

